

EUSKADI 2020-2030: ONGIZATE ESTATUAREN FINANTZA-IRAUNKORTASUNA

Posted on 11/10/2010 by Naider

Artikulu honekin amaitu nahi dut foro sorta Epe luzera begira ditugun erronkei buruz hausnartu, krisitik ikuspegi eta norabide estrategiko argi batekin irteten diren herrialde eta gizarteek gainontzeko lehiakortasun-abantaila garrantzitsua izango dutelako ustetik.

Ongizate estatua **Europako gizartearen lorpen historikoa** da, XX. mendean munduari egin dizkion ekarpen nagusietako bat, garaiko Europako bi korrante politiko handien arteko itunaren emaitza -soziala. demokrazia eta kristau-inspiratutako demokrazia. Europako eredua kontserbatu beharreko lorpen baliotsua da. Horretarako, ezinbestekoa da erreformatzea, eguneratzea, ekonomikoki bideraezina bihurtzeko penaz, Europako ekonomia gainbehera mingarri batera eramanez.

Ongizate estatuaren finantza-iraunkortasuna bermatzea **erronka kolosala** da. *Biztanleriaren zahartzea* ekonomikoki garaturiko gizarteetan egiturazko fenomeno da eta ongizate estatuaren lau habe nagusietako hirutan -pentsioak, osasuna eta gizarte-politikak- duen eragina oso indartsua da.

Biztanleriaren zahartzea bi prozesu positiboren ondorioa da. Lehenik eta behin, amatasuna gaur egun libreki hartutako erabakia dela eta ez bat-batekoa, iraganean gertatzen zen bezala. Ekonomikoki garaturiko gizarteetan, erabakitzeko askatasun hori lehen baino askoz ere jaiotza-tasa baxuago bihurtu da -gure kasuan 1,4 seme-alaba da emakume bakoitzeko-, azken batean emakumeen lehentasunen unibertsoa islatuz. Bigarrenik, azken hamarkadetan osasunean eta ongizatean izandako aurrerapenen ondorioz bizi-itxaropenaren igoera nabarmena. Zahartzea ez da, beraz, arazo bat, lorpen sozialen emaitza naturala baizik.

Dena den, beharrezkoa da aldaketa demografikoko prozesu honetan konfiguratzeko diren gizarte-taldeei **onura ekonomiko, sozial eta sanitarioak** esleitzearen ondoriozko ondorioak kudeatzea. Joan den mendeko berrogeita hamarreko hamarkadan Konrad Adenauerren Alemanian belaunaldien arteko kontratuaren oinarriak ezarri zirenean, langileek erretiratuentzako pensio duinak finantzatzeko konpromisoa hartu zutenean, jakinik gero ondorengo belaunaldiek euren finantzatuko zutela, Lan-merkatutik irtetean pertsona baten bizi-itxaropena bost urte eskas zen, gaur egun ia 20koa da.

Euskadin, 2006an, mendekotasun-tasa demografikoa 47 pertsonakoa zen (16 urtetik beherako haurrak eta 65 urtetik gorakoak barne) 100 ondasun potentzial bakoitzeko. 2020an 59 izango dira.

Ratio horren igoerarik handiena adineko pertsonen presentzia areagotzearen ondorioz izango da. Horrela, 2006an 65 urtetik gorako 27 pertsona aktibo egon zitezkeen 100 bakoitzeko, 2020an 36 izango dira. Europar Batasunak proposatutako %75eko enplegu-tasa izan arren, 2020tik aurrera gero eta zailagoa izango da ratioa lortzea. bi aktibo pertsona pasibo bakoitzeko, sistemaren iraunkortasunerako arrazoizkotzat jotakoak.

Ereduen bideragarritasuna indartzeko erreformatako bat **legezko erretiro adinari** dagokio. 2020. urterako, zentzuzkoa da, lanbide batzuetan izan ezik, Europar Batasunak iradokitzen duen moduan, 70 urte ingurukoa izatea. Zentzuzko beste erreforma bat da pensioaren zenbatekoa lan-bizitza osoan zehar egindako kotizazioekin lotzea eta ez horren zati bat bakarrik. Eta, jakina, erretiro aurreratuen aldeko politikak kendu.

Osasun sistemaren kostua, batez ere, *gaixotasun kronikoen* tratamenduari lotutakoa, nabarmen hazi da azken urteotan. 2010ean, Euskadiko sistema publikoan gaixo kroniko baten tratamendua, Osasun Sailaren datuen arabera, 6.000 euro/pertsona/urtekoa da. Zahartzearen eta gaixotasun

kronikoen garapenaren arteko korrelazio naturala dagoenez, ongizate sistemaren finantza-presioa handiagoa izango da etorkizunean. Eusko Jaurlaritzako Osasun arloko arduradunek uste dute 2020an erretiratuen %70ak gaixotasun kroniko bat edo gehiago izango dituela. Ondorioz, etorkizunean osasun-langile gehiago, espazio espezializatuak eta aurrekontu publiko gehiago beharko dira gero eta handiagoa den eskaerari erantzuteko.

Azkenik, argi eta garbi hazten ari da **gizarte zerbitzuen eskaera**. Eskubide sozialei buruzko araudi berriarekin -Autonomia Pertsonala Sustatzeko eta Mendekotasun Egoeran dauden Pertsonen Arreta emateko 39/2006 Legea, Epaitegiek onartua; Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legea eta Eusko Legebiltzarrak onartutako Diru Sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko 18/2008 Legea- laguntza teknikoa, etxeko laguntza, telelaguntza edo egoitza-plazak mendekotasuna duten pertsonen eskubide subjektiboa bihurtu dira, aurretik eskatu beharrekoa. Administrazio publikoek, eta horregatik aurrekontu-baliabide egokiak izan behar dituzte. Espero den bilakaera demografikoa kontuan hartuta, adineko biztanleriaren arretarekin lotutako behar sozialak nabarmen handituko dira eta horiekin batera dagokien gastua.

Amaitzeko, hurrengo bi hamarkadetan biztanleriaren zahartzeak pentsio-sisteman duen eraginarekin, osasun-gastuaren igoerak adineko biztanleriaren osasun-premia handiagoak eta gizarte-beharrak gero eta handiagoak dituen erronkari aurre egiten dio gure herriari. Ongizate Estatuaren finantza-laguntza.

Ondorioz, pedagogia egoki bat behar da iraganean balio izan duten parametroek, etorkizun hurbilean berritzen ez badira, ekonomikoki bideraezina den egoerara eramango dutela sozialki onartzeko. Ezinbestekoa da bere eguneratze eta modernizaziorantz jotzea, antolakuntza-eredu bideragarri gisa biziraun ahal izateko. Erreforma egokiak egiten ez badira, gaur egun dugun gizarte ongizate mailari ezin zaio eutsi. Are gutxiago bere hedapena eta garapena behar berrietara, hala nola mendekotasunaren arreta integrala.

Serieko beste artikulua batzuk:

- [*Euskadi 2020. Gure etorkizunaren indarrak egituratzaileak*](#)
- [*Euskadi 2030. Krisitik irteteko gidatzen*](#)
- [*Euskadi 2020-2030. Ezagutzaren eta berrikuntzaren ekonomia*](#)
rantz
- [*Euskadi 2020-2030: karbono gutxiko ekonomia baterantz*](#)

There are no comments yet.